

Slovenke na vrhovih, višjih od 7000 metrov

Naša pogumna dekleta

Besedilo: Mateja Pate

*Petra Vladimirov na Piku Razdelnaja,
zadaj tadžikistanski Pamir (foto: Mateja Pate)*

Preden se dotaknemo zgodovinskega ozadja osvajanja visokih gora s strani slovenskih alpinistk, bi radi pojasnili naslednje: Za mejo 7000 m smo se odločili iz povsem praktičnih razlogov; v pravi mali poplavi Slovenk, ki so v preteklosti stale na vrhovih pet-, šest- in več-tisočakov, bi se bilo stvari brez neke ločnice zelo težko lotiti. Seznam je dolg, vsak vzpon je po svoje zanimiv in izbira sogovornic bi bila pretrd oreh. Kako izbrati med petimi alpinistkami, ki so stale na vrhu Aconcague (6959 m) ali med desetimi, ki so se razgledovale z vrha Huascarana Sur (6768 m)? Nad 7000 m se seznam precej razredči. Po podatkih, ki jih je na svojih spletnih straneh GORE...LJUDJE (gore-ljudje.net) zbral dolgoletni kronist slovenskega alpinizma Franci Savenc, je na vrhovih, višjih od 7000 m, stalo 17 Slovenk. Tudi izbira med petnajstimi še živečimi kandidatkami za pogovor ni najlažja stvar, saj je nemogoče objektivno ovrednotiti njihove uspehe in jih označiti kot edine vredne objave v Planinskem vestniku. Z veseljem bi se posvetili vsaki izmed tistih, ki so se povzpele na sedem- in osem-tisočake, če bi nam to omogočal skopo odmerjen prostor za aktualno temo. Ker pa to žal ni mogoče, smo bili prisiljeni narediti še končni izbor; po premisleku smo se odločili za pogovor z Marijo

Štremfelj, najuspešnejšo slovensko Himalajko; z Lidijo Honzak, članico prve jugoslovanske ženske odprave; s Slavo Suhač kot drugo Slovenko nad 7000 m; z Vlasto Kunaver, ki je poletela s padalom z vrha Trisula ter s Petro Vladimirov, ki je v letošnjem letu kot članica komercialne odprave stala na Piku Lenin.

Prva Slovenka na sedemtisočaku je bila pokojna Barbka Lipovšek – Ščetinin, ki je leta 1967 z možem Petrom prečila desetakilometrski greben pamiškega Pika Lenin (7136 m). Deset let po »Leninu« je sledil drugi »slovenski ženski« sedemtisočak - Slava Mrežar (por. Suhač) se je povzpela na zahodni vrh Nošaka (7350 m) v Hindukušu. Leta 1982 je pokojna Marija Frantar – Mariča vodila prvo jugoslovansko žensko odpravo v Pamir. »Pamir se nam je za žensko odpravo in za začetek zdel najbolj primeren, predvsem glede organizacije, s katero tu ni pravzaprav nikakršnih težav. Poleg tega je tod vreme močno stabilno, predvsem poleti ni pričakovati večjih in daljših poslabšanj. Gorovje je tudi dovolj visoko in pravzaprav idealno za začetnika, ki se prvič sreča s tako višino in njenimi težavami,« je izbiro cilja v Planinskem vestniku (7/1983) opisala Mariča. Odprava je bila uspešna – sedem od osmih članic je stopilo na Pik

Slovenke na vrhovih nad 7000 m

Ime in priimek	Gora	Leto
Barbka Lipovšek - Ščetinin	Pik Lenin (7134 m)	1967
Slava Mrežar (Suhač)	Zah. vrh Nošaka (7350 m)	1977
Marija Frantar	Pik Komunizma (7495 m)	1982
Lidija Honzak	Pik Komunizma (7495 m)	1982
Irena Kompnej	Pik Komunizma (7495 m)	1982
Irena Markuš	Pik Komunizma (7495 m)	1982
Lidija Painkiher	Pik Komunizma (7495 m)	1982
Marija Štremfelj	Pik Komunizma (7495 m)	1982
Marija Štremfelj	Broad Peak (8051 m)	1986
Vlasta Kunaver	Trisul I (7120 m)	1987
Marija Štremfelj	Everest (8848 m)	1990
Marija Frantar	Nanga Parbat (8126 m)	1990
Mira Zorič	Pik Korženevskaja (7105 m)	1990
Katarina Trontelj	Pik Korženevskaja (7105 m)	1990
Marija Štremfelj	Čo Oju (8201 m)	1995
Petra Vladimirov	Pik Lenin (7134 m)	2003
Irena Mrak	Nošak (7492 m)	2003

Komunizma (7495 m). To je dalo zagon drugi jugoslovanski ženski odpravi, ki je leta 1986, prav tako pod vodstvom Mariče, odpotovala v Nepal. Cilj - JZ greben Južne Anapurne (7219 m). »Same smo bile popolnoma brez himalajskih izkušenj – in nedvomno je to imelo posledice pri izbiri cilja. Tudi poznavalcem Himalaje je bilo težko svetovati določen vrh, določeno smer. Delno zato, ker verjetno sami v primeru neuspeha niso hoteli imeti nobene odgovornosti, delno pa zato, ker niso vedeli, kaj me pravzaprav želimo. Tudi me same smo nihale med tem, ali naj splezamo na enega »lažjih« osematisočakov ali izberemo nekoliko težjo smer na enega od himalajskih sedemtisočakov. Nazadnje je nekako pretehtalo drugo.« Tako je Mariča utemeljila izbiro cilja v članku Boj na jugozahodnem grebenu Južne Anapurne v Planinskem vestniku (8/1986). Po 69 dneh, od tega 41 preživetih v baznem taboru (le štirje dnevi so bili brez padavin), se je odprava vrnila brez vrha, z napetimi 3500 m fiksnihi vrvi in doseženo višino nekaj čez 6100 m. »Grebena je tehnično precej zahteven, vendar težave same po sebi niso bile tako hude, da jim ob lepem vremenu ne bi bile kos. Če bi bilo tu vreme tako stanovitno kot je npr. v Pamiru, bi nedvomno uspele,« je še zapisala Frantarjeva. Še istega leta je »padel« prvi osematisočak za slovenske alpiniste: Marija Štremfelj se je povzpela na Broad Peak (8051 m) v Karakorumu. Leto kasneje je Vlasta Kunaver postavila svetovni ženski rekord v jadrlnem padalstvu, ko si je sestop v bazo skrajšala s poletom z vrha Trisula I (7120 m). Leto 1990 je minilo v znamenju dveh velikih dosežkov slovenskih alpinistk: Marija Štremfelj je stopila na vrh Everesta (8848 m), Marija Frantar pa se je povzpela na Nanga Parbat (8126 m) po zahtevnem Schellovem grebenu. Istega leta beležimo tudi vzpon dveh alpinistk, Mire Zorič in Katarine Trontelj, na Pik Korženevskaje (7105 m) v Pamiru. Leta 1995 je bil osvojen zaenkrat zadnji osematisočak za Slovenke, Čo Oju (8201 m), na katerega vrh je stopila Marija Štremfelj, ki je s tremi osematisočaki v svoji zbirki najuspešnejša slovenska Himalajka. Sledil je osemletni premor, letos pa je klub »7000 +« dobil še dve članici, Ireno Mrak, ki je na odpravi, organizirani pod okriljem organizacije Mountain Wilderness International, stopila na vrh Nošaka (7492 m), ter Petro Vladimirov, ki se je v okviru

Članice 1. jugoslovanske ženske odprave (Pik Komunizma 1982): Lidija Honzak, Irena Komprij, Irena Markuš, Ana Mažar, Lidija Painkiher, Marjana Šah, Marija Štremfelj, Marija Frantar.

Članice 2. jugoslovanske ženske odprave (Južna Anapurna 1986): Marija Frantar, Nives Boršič, Maja Dolenc, Irena Komprij, Vlasta Kunaver, Danica Mlinar, Ana Mažar, Mira Uršič, Sanja Vranac.

komercialne odprave pod vodstvom Vikija Grošlja povzpela na Pik Lenin (7134 m).

S tem je kratek zgodovinski oris končan. Za konec naj velja povabilo, da vse tiste, ki svojih vzponov na vrhove, višje od 6000 m, še niste sporočile Franciju Savencu (franci.savenc@planid.org), to storite, da bo seznam čim bolj popoln.

Andrej in Marija Štremfelj – prva zakonca na Everestu (foto: Janez Jeglič)